

• DOMOLJUB •

Izhaja zvečer vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide dan poprej. Cena mu je 80 kr. na leto. Inserati se sprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Slovenskemu ljudstvu
v poduk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Semeniške ulice št. 2. Naročnina in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Št. 9.

V Ljubljani, dné 4. maja 1899.

Leto XII.

V Jeruzalem!

I.

Devetnajsto stoletje se nagiba k svojemu koncu. Bilo je silno viharo že od začetka sem. Sicer je res marsikaka nova iznajdba v tem času človeštvo osrečila, a koliko hudega se je tudi zgodilo! Začela se je širiti med ljudstvo verska mlačnost, da, očitna nevera. Tudi v naš slovenski narod so zašle take zmote. Da to narodu ni v blagor, niti v dušni, niti v telesni, vsakdo lahko vidi. S čim in kako se odpad od vere maščuje, se je žal že tolikrat grozno pokazalo.

Sedaj koncem stoletja so se začela srca zopet vračati k Bogu, to opazujemo povsod. Ljudje, ki niso še zabredli v popolno sovrašтво do vere, spoznavajo, da brez Boga vendar-le ni mogoče živeti; da je treba pri njem pomoči iskati.

To svojo hveležnost in svoje zaupanje v Boga hočejo pa katoliški narodi ob nastopu novega stoletja slovesno pokazati. Poseben odbor v Rimu, ki se je v ta namen osnoval, je napravil določen program, katerega naj bi katoličani celega sveta po svojih okoliščinah izvrševali. V tem programu je tudi predlog, naj se prirejajo narodni romarski vlaki na daljna staroslavna bžžja pota, n. pr. v Rim, v sveto deželo, v Lurd, v Kompostelo itd.

Čitalo se je že v časnikih, da se taki romarski vlaki že pripravljajo na Francoskem, Španskem, v Ameriki in drugod.

Tudi med Slovenci so ljubljanski premilostni knez in škof izprožili misel, da se priredi slovenski romarski vlak v sv. deželo. Marsikomu se je morda na prvi hip zdelo nekako predolgo potovanje, ker smo Slovenci le majhen narod v primeri z drugimi. Vendar pa to pri nas pravzaprav ni nič nenavadnega, zakaj že v preteklih stoletjih so naši pradedje potovali radi na daljne slavne svete kraje. Romali so vsakih sedem let k sv. trem kraljem v Ahen na Nemško, pogostokrat so šli tudi v Rim, da, celo k sv. Jakobu v Kompostelo so hodili tje v daljno Španijo.

Ako pomislimo, kako slaba so bila tedaj pota, kako pičle lepe ceste, koliko nevarnosti je žugalo romarjem od vseh stranij zlasti pa po roparjih; ako pomislimo dalje, da tedaj železnice niti poznali niso, temveč so morali romarji po pet, sedem ali še več dežel peš prehoditi, moramo res strmeti nad toliko versko gorečnostjo. Koliko truda in denarja jih je to stalo! Razven tega so morali po tri mesece ali še več, včasih celo do pol leta ostati z doma. In vendar so zmagali vse težave, in nekateri so celo po dvakrat ali še večkrat prehodili to res težavno in nevarno pot.

Kaj neki jih je gnalo na te daljne svete kraje? Brez dvoma le verska gorečnost! Njih ljubezen do Boga je bila močnejša nego do posvetnega blaga; bolj so ljubili svojo nebeško domovino nego posvetno, ki je bila, čeprav jim draga, vendar-le dolina solz. Ali ni res to dejanje žive, močne vere? To je bilo pravo junaštvo!

Torej misel, da romajo Slovenci v sveto deželo, ni tako nenavadna, kakor bi si človek mislil. S tem se le iznova poživi oni duh, ki je že pred stoletji

navdajal naš bogoljubni narod. Ako so naši pradedje romali na daljna božja pota, zakaj bi ne romali mi, zlasti ko so okoliščine romanja sedaj neprimerno ugodnejše, nego so bile kdaj poprej. Sedaj je taka božja pot tako olajšana, da je navidezno podobna le daljšemu prijetnemu sprehodu. Vendar pa Slovenci tega romanja nikakor ne smatramo kot kak moderen izlet brez višjega namena, temveč smatramo je kot slovesno izjavo svojih katoliških načel, za katere je slovenski narod do najnovejših časov še vedno stal eno glasno kot hrast neomajan. In ta slovesna manifestacija v čast večnemu Bogu, kralju vseh narodov se bo izvršila na najsvetejšem mestu, kar jih obsega zemlje krog, tam, kjer je naš Zveličar iz ljubezni do nas stopil kot človek na zemljo, kjer je storil največ čudežev, kjer je trpel in umrl ter zmago-slavno vstal od smrti in šel v nebesa. Koga bi ne vlekel nase ta najsvetejši kraj?

Trgovstvo.

Svetovna zgodovina ima svoje zakone, pa katerih se razvija. Res je v drvenju najrazličnejših strasti, želja, poskusov, bojov, zmag, porazov, katerih je polno sodobno življenje, težko najti zakonitosti, pa vendar, če življenje sodimo po treznem prevdanku, pridobimo si iz preteklih časov nazore, po katerih sodimo kolikor toliko jasno sedanost in določujemo prihodnost. Človeštvo delimo po njegovem razmerju do blaga v tri dele: 1. v one, ki proizvajajo, in ti so poljedelci, obrtniki in delavci sploh, (producenti), 2. v one, ki blago porabljajo, bodsi poljski pridelek ali tovarniški izdelek, (konsumenti) in 3. v tiste, ki posredujejo, da pride blago iz enih rok v druge, in ti so trgovci. Nikakor pa ni to troje popolnoma ločeno, ampak isti človek, ki proizvaja in prideluje kako stvar, lahko tudi z njo trguje; in tisti, ki kaj rabi, lahko z vsemi trgovskimi pripomočki skuša priti do nje. Tako je lahko proizvajalec hkrati trgovec s svojo lastno robo, in to je celo bolj naravno, kakor če drugi trži s tem, kar je on naredil. Jasno je torej sledeče: 1. Da je potrebno trgovstvo, ker blago ne sme ležati tam, kjer se je naredilo, ampak se mora mnogokrat na velike daljave prevažati po suhem in po morju, in se mora razdeljevati med posamezne ljudi po njih potrebi, 2. da je ta potreba večja ali manjša po volji in zahtevi odjemalcev blaga, 3. da so osebe, ki se pečajo s trgovstvom, odvisne od onih, ki pri njih kupujejo, in da je le od dobre volje odjemalcev odvisno, ali kupujejo tu ali pa drugje, 4. čim manj si znajo odjemalci sami pomagati, da pridejo do svojih

potrebščin, tem večja je potreba in število trgovcev; čim bolj pa so razvita prometna sredstva in čim bolj je ljudstvo podjetno in izobraženo tem bolj je neodvisno od trgovstva.

Nam se zdi ta zadnja trditev silno važna, in ker so pri nas liberalci nahujskali neke trgovce proti ljudskim zadrugam, hočemo v pojasnilo iz svetovne zgodovine navesti nekaj podučnih vzgledov. Prosimo pa vse ljudi, ki so blage volje, da to stvar trezno in mirno pomislijo.

Bili so časi, ko ni bilo železnic in telefonov; in še prej so bili časi, ko ni bilo niti pošt. Če je kdo hotel kako stvar kam poslati, in če je bilo tudi samo drobno pisemce, moral je zajahati konja in skozi gozde in šume nesti svojo stvar. Če je prišel do reke, moral jo je preplavati ali pa prebrest; če je prišel do morja, je moral najeti ladijo in mornarje, in ker so bile ladije takrat počasne in okorne, je moral vzeti veliko brane seboj. Na poti so v grmovju prežali roparski vitezi, ki so živeli od tega, da so popotnikom mavho praznili, in ladija je bila vedno v nevarnosti pred morskimi razbojniki. V teh časih je bil trgovski stan potreben, da, trgovci so bili veliki dobrotniki človeštva. Imeli so družbe, zadruge, katere so tesale ladije, vzdržavale vojake, ki so branili trgovce pred roparji, zidale so mostove, prenašale blago iz dežele v deželo, in z blagom vred tudi omiko. Take družbe so nastale pod vplivom krščanske vere posebno na severnem Nemškem, in mnogokrat so veliko storile tudi za razširjanje svete vere. Zadržale so roparstvo, ustanovile prvi redni promet, povzdignile obrt in pospeševale poljedelstvo. V trgovskih mestih se je nagromadilo ogromno bogastvo, ki pa ni bilo škodljivo ljudstvu, dokler ni bilo kapitalistično. Denarja ljudstvo ni jemalo na posodo, ker je takrat še veljalo pravilo, da denar ne nese obresti. Ljudsko bogastvo je bilo v blagu in v posestvu. Davki so bili majhni in so se večinoma odrajtovali v blagu in pridelkih, denarja se je malo kovalo, papirnatega denarja pa sploh še bilo ni. Proletarcev ni bilo; za reveže je skrbela cerkev, ki je v ta namen razpolagala z velikimi vsotami. Ti časi so bili srečni. Pošteno krščansko trgovstvo je bilo imovito, spoštovano in organizovano. Tako je bilo v 14. in še v 15. stoletju.

Za Lutrove dobe v začetku 16. stoletja pa je bilo že drugače. Poleg trgovstva je začel rasti kapitalizem. Veliki denarni mogotci so svoje zaklade vporabljali zato, da so si usušili manjše trgovce. Ti pa so iskali dobička pri ljudstvu z nepoštenim trgovanjem in z oduštvom. Nalaganje denarja na obresti je začelo rasti, in iz tega se je razvil odurni, poganski kapitalizem. Luter je ljudstvo hujskal proti trgovcem na vso moč. V

besedi in spisu je rogovilil proti trgovcem. Zahteval je, da se prepove trgovina z Indijo; kupci, mešetarji in monopolisti so mu „javni tatovi, roparji in oderuhi“. „Ti ljudje niso vredni, da se jim pravi človek. Prav bi storila javna oblast, če bi jim vse vzela in jih iz dežele pognala.“ Tako divje je hujskal Luter, da je mestne delavce in kmete pripravil do upora. Ljudstvo ni bilo toliko izobraženo, da bi si bilo samo ustanovilo gospodarske zadrugę, s katerimi bi se bilo oprostilo oderuhov. Luteranski kmet je v svoji slepi jezi moril, požigal in razbijal. Tako je buknila silna vstaja, v kateri so luteranski požigalci izrekli že iste nazore o skupnosti imetja, kakoršne imajo sedaj socijalni demokratje.

Pa konec tega boja je bil žalosten. Bogataši in grajščaki so se združili in z urejeno plačano vojsko so premagali vstajnike. Sedaj je pa Luter svojega konjička presedlal. Prestopil je na stran bogatašev, in sedaj je te hujskal, da naj pobijajo in pobesijo upornike.

Od tega časa socijalno gibanje v Evropi narašča, in se na zunaj kaže v raznih krizah in prevratih. A pri tem opažamo sledeče: Tisti, ki pri teh silovitih prevratih trpé, niso najhujši sovražniki ljudstva. Večinoma trpé le mali kapitalisti, ki žive med ljudstvom, veliki kapital pa plava v varni visočini nad bojiščem, in čisto iz revolucij in vojskã vleče dobičke.

Zato je pa slab prijatelj ljudstva, kdor je hujska k nasilstvu. Treba je, da se osvobojenje od velikega kapitala vrši mirno in previdno. Novodobni napredek, ki je veliko slabega zakrivil, je pa tudi ljudstvu podal novega orožja za osvobojenje. Prinesel nam je pošte, ki se raztezajo po celem svetu, kakor velikanska pajčevina, železnice, brzogave itd. Zato pa odjemalec blaga lahko neposredno stopi v dotiko s proizvajalcem, in posredovalci so vedno manj potrebni. Sedaj lahko dobim vsako stvar iz Nemčije brez posredovalca. Treba mi je le pisati, in jo dobim. Če je torej ljudstvo že toliko izobraženo, da se zna poslužiti prometnih sredstev, lahko se preskrbuje samo s potrebščinami.

Liberalci vpijejo vedno: „Ljudstvu dajmo pouka, učimo je geografije, računstva, kemije, fizike itd. Vzbučajmo med ljudstvom špekulativnega duha!“ Prav, le vzbučajte ga! Ta špekulativni duh se kaže na zunaj v zadrukah in konsumnih društvih

Nobena stvar ni sama na sebi slaba. Slaba postane samo po zlorabi. In zato tudi novodobni napredek, ki ima veliko slabega v sebi, izkoristimo lahko, če ga napeljemo na pravo pot. Moje prepričanje je, da je sedanja zadružna organizacija edina rešitev proti nevarnemu prevratu, in da novodobna

prometna sredstva lahko nam v dosego dobrega namena ravno tako služijo, kakor služijo judom za njihove namene.

Zato je pa največja neumnost, če se majhni trgovci upirajo organizaciji ljudstva. Njihov pravi sovražnik ni ljudstvo, ampak veliki kapitali od katerega so oni še bolj odvisni, kakor ostali ljudje. Pametno bi bilo, da bi se trgovci na podlagi krščanskosocijalnih načel združili v trgovske zadrugę, ki bi imele trgovsko zvezo v Ljubljani. Ta bi se združila z zvezo kmečkih in delavskih gospodarskih in konsumnih društev, in ta zveza bi skrbelã, da se ves narod osvobodi, iz jarma tujega kapitalizma.

S tem bi trgovstvo storilo veliko kulturno delo v prosep sebi in ljudstvu. Če pa stopi v boj z ljudstvom, škoduje največ — sebi. Trgovski stan bo ostal tudi v prihodnje, le oblika trgovanja se utegne znatno izpremeniti. Pri tej izpremenci pa ima najmanj govoriti trgovec sam, ker je odvisen od proizvajalca in od odjemalca; zato naj pa stopi z njima v prijateljsko zvezo!

Pléve.

8.

Lasé po čelu, kaj ne, dekleta:
Da pámet se vánje lahkó zapleta!

9.

Šumeča krila, pobarvan obráz —
Kakó se deklè ti okrog ozira!
Domá se pa — bajta podira...

10.

Nekóč vsaj starci so pamet imeli,
Dandanes pa óni mladčè ućé:
Kakó naj bi lažje noreli. — e —

Misli.

Nesreča je odkritosrečna, sreča nas goljufa in vara.
Res je, da je vsak svoje sreče kovač, a treba je, da mu usoda železo greje.

Srečo iščemo mi, nesreča nas sama poišče.

Samo toliko časa pravimo, da je sreča slepa, dokler ne pride do nas.

Laglje je osrečevati, kakor biti srečen.

Kje je vzrok ?

Slika iz mesta.

„Pol osmih je že, a očeta še sedaj ni“ pravi mojstrina Vinkovička svojemu sinu, in zraven vzdahne globoko. „Zopet se bo napil. In tako je vsako slednjo nedeljo; moj Bog, in večerja je že vsa pre-stana.“

Sin je bil plavolas mladenič osemnajstih let. Lica njegova so bila nekoliko bleda, pa razodevala so razum in prevdarek. Čuvši materine besede, zapre knjigo, iz katere je bral in odvrne:

„Saj veste, da je zmeraj tako; kaj vam pomaga tarnati?“

„Ali ni grdo za oženjenega človeka, očeta družine, da se napije do sitega, da je poln kakor soda. . .“

To se je zgodilo po leti neke nedelje v Zagrebu v Petrinskih ulicah. V teh ulicah se je nastanil in oženil pred petindvajsetimi leti stolar Vinkovič. Bil je sicer pameten človek, a imel je grdo navado, da je pogledal rad globoko v kozarec. Res je, da se je udajal tej strasti, le enkrat na teden — v nedeljo — a tedaj tem bolj. Bil je dober delavec, in sosedje so ga imeli radi. Kadar sta se sprla kaj malega z ženo, poravnala sta se brž, kadar je šlo za edinca sina, za katerega sta živela in delala in za katerega se nista strašila žrtvovati vse, kar sta imela.

Andrej je bil pa tudi vreden te ljubezni. Bil je dobre glave in zraven marljiv mladenič in pokazal je zgodaj veselje do učenja. V ljudski šoli je bil vedno prvi. Učitelji sami so se čudili njegovemu napredku. Oče ga je sprva nameraval priučiti svojemu rokodelstvu, a videč njegove sposobnosti, je opustil to misel. Dasi ni bil bogat, odloči se vendar dati ga na gimnazijo. Andrej je napredoval vedno bolj. Vsako leto je prinesel prvo „premijo“ starišem. Profesorji so ga hvalili na vsa usta in so se trudili uveriti očeta, da čaka sina sijajna bodočnost. No Andrej se ni prevzel, temveč je ostal ponižen in zvest svojim najljubšim tovarišicam — knjigam. Počitka ni poznal.

Pripravljaj se je za izpit zrelosti (maturo) a čez dva meseca se je imel upisati na vseučilišče.

V sosedih so vse matere skrivaj zavidale Vinkovički.

Kadar je rekel Vinkovič: »Naš Drejče« bilo je v njegovih besedah, v njegovem glasu toliko lju-

bezni, da je morala ganiti najhladnejšega poslušalca . . .

Bilo je osem, ko so se začuli na hodniku koraki, ki so pričali, da prihaja stolar. — Bil je mož petdesetih let, visok, krepak, bolj mrkega pogleda. Imel je dolge lase, lica obrita, — skratka, bil je čeden človek.

»Moj Bog, kod pa hodiš?« zakliče mu že od daleč mojstrina zlovoljno, »čakamo te že celo uro z večerjo.«

»Zakaj pa čakate« odgovori stolar, precej nasekan. »Stokrat sem ti že rekel, da me ni treba čakati.« Pri tem položi počasi klobuk na posteljo.

»Kje pa si bil toliko časa?«

»Ha, ha, v — cerkvi . . . ali ti je prav? . . . In ti Andrej, kaj si delal vse popoldne? Gotovo si se ves čas učil. V nedeljo naj gre človek na polje, na prosto da se odpočije.«

»Čez par dni imamo skušnjo in če je ne napravim z odliko, ne dobim štipendije.«

»E, pa radi tega se ti ni treba toliko gnati. Še oboliš nama. Mestno štipendijo boš že dobil, saj mi je obljubil gospod župan. Ko pride prošnja pred mestno zastopstvo, glasovali bodo najbrže zanjo jedno-glasno, to pa tudi veš, da sem tudi jaz v zastopstvu.«

»Saj ste že tako dosti potrošili zame — odgovori s hvaležnim pogledom Andrej.

Sedli so k večerji. Sedeli so dalje nego navadno. Mojster Vinkovič je bil dobre volje in poslal je po liter »rudečega«, da ga izpijo na srečen sinov uspeh; nato pa vzame klobuk.

»Kaj spet z doma?« krikne žena — »ali se nisi še zadosti povesešil v krčmi?«

»Potolaži se, vrnem se gotovo ob enajstih; a iti moram, ker sem obljubil prijateljem.«

»Lepi ljudje, ti tvoji prijatelji, ki popivajo tako pozno po gostilnah. Saj veš, kako lahko te pridržé med seboj in gotovo napoči prej zora, kakor se vrneš. Jutri boš pa bolan, a dela je čez glavo.«

»Vse izgotovim, boš videla, vse, in naj mi še toliko naroče.«

Žena mu še dalje brani, a zastonj. Stolar se ji smeje v obraz, vzame palico s težkim kovom in odide.

Andrej se ni dosti menil za ta prizor med očetom in materjo, saj je bil takega in enakega že vajen. Vsako nedeljo je bilo enako. Ko je mati pospravljala, sedel je že pri knjigah in se učil.

»Ni ga mogoče udržati« pravi mati sinu.

»Zato je bolje, da jih pustite v miru; naj se tudi oče pokratkočasijo nekoliko, saj tako delajo in se trudijo po ves teden.«

»Saj nič ne pravim, da se ne sme; ne branim mu popiti par kozarcev vina, a če mi ostaja cele

noči zunaj, naužijem se preveč strahu, čakaje, kdaj se vrne, ali da ga prineso pobitega in potolčenega. Saj veš, kako vročo kri ima. Pa tudi drugi dan, ti ne veš kako mi je hudo, ko povprašujejo naročniki po njem. Ali naj jim pravim: »Glejte, tam le leži še ves pijan in bolan od sinoči!« In sosede, sosede; kako se požurijo, da mi povedó že koj zjutraj s sladkim glasom: Mojster Vinkovič je pa prišel rano domov — majčkeno pred zoro . . .« Hudo je veš, ljubi sin, in če hočeš sebi in drugim mnogo žalosti prihraniti, ne pij nikdar, prosim te pristrčno. Pijan človek ni nič boljši kakor brezumna živina.«

Gotovo bi bila dobra ženska še dalje čvrljala, ko bi se ne bala, da moti sina pri učenju. Umolknite torej, sede zraven njega in začne kot dobra gospodinja premišljati kaj vse naredi jutri, prvi dan v tednu.

Pride enajsta ura, odbije polnoč. Andrej zapre bukve, pomane si oči — dremalo se mu je.

»Nehaj no že enkrat« pokara ga mati, saj še pogled zgubiš . . . Ah, očeta pa le še ni in ga ni. Kje bi mogel biti? Ali bi se ne mogel vrniti o pravem času, kakor se vračajo drugi ljudje? Gotovo je kje v kaki zakajeni beznici in trosi denar v slabi družbi. Ali bi ga ne šel, sinko, iskat? . . .«

»Slutil sem, kaj bote rekli« odgovori Andrej; »toda ne, jaz ne grem nočoj nikamor več; polnoč je proč . . .«

»Ah, bodi, bodi tako dober; vsaj v gostilno k »Raci« pojdi. Šla bi sama, toda kadar je pri vinu, ne poslušá drugega kakor tebe.«

»Ej, dokler sem bil otrok, je bilo tako, da«, odgovori sin, »a zdaj je drugače; oče se ujezè, a to mi ni ljubo.«

Ko mati le ponavlja svojo prošnjo, naj ga gre iskat — jo slednjič uboga . . .

Bila je temna hladna noč. Andrej zaviha ovratnik svoje suknje, da se mu skrije skoro ves obraz. Ni iztikal dolgo po mestu. Na oglu neke ulice začuje vik, ki je prodiral iz bližnje krčme. Iznenada se odpro vrata. Pri slabi luči, ki se je razlila skozi odprta vrata, spozna očeta, ki se je prerival med tolpo pijancev, ki so ga pahali iz gostilne . . . Nato se vrata zapro . . .

Andrej pohiti za svojim očetom, ki se je naglo oddaljeval.

»Počakajte . . . počakajte . . .!« je zaklical za njim.

Mojster Vinkovič je mislil, da je kdo izmed njegovih protivnikov.

»Pasja vera . . . počakam naj te?« reče s hripavim glasom stolar.

»Počakajte vendar . . . čujete.«

Andrej ni mogel skončati. Stolar ne vedoč, kdo da je, skoči nazaj ter ga udari z batino po glavi. Mla-

denič pade kakor odčešnen vrh na tla, a Vinkovič prestrašen zbeži, kar ga neso noge. Ko se usope, obstane . . . bil je v Vlaških ulicah.

Zločin, ki ga je storil, ga je malo streznil. Bilo mu je tesno pri srcu.

Govoril je sam seboj.

»Morda sem udaril premočno. Zakaj me je ustavljal. Bil sem prisiljen braniti se. Ej . . . malo sem seveda preveč ošinil. Jutri ga bo gotovo glava bolela. Hajd, domov, žena je že tako huda.«

Dospe domov; batino vrže v kot.

Žena je ležala. Ko ga zagleda, začne ga zmerjati:

»Kod pa hodiš tako dolgo? Zmiraj te je treba hoditi iskat . . . Toda kje je Andrej?«

»Kaj ne spi?«

»Poslala sem ga pote v gostilno k »Raci«.

»Kolikrat sem ti že rekel, da me ni treba hoditi klicat. Še enkrat naj pride kdo po-me, gotovo ne pridem domov.«

Stolar sleče vrhnjo obleko . . . pomalem se je streznil.

»Kaj pa je z Andrejem?« vpraša žena po dolgem molčanju . . . »pa ne, da bi se mu bila dogodila kaka nesreča?!«

»Kaka nesreča?« skomizgne stolar z rameni, »ve ženske ste vedno bojzljive in strašljive.«

Zapali pipo. Odbilo je dve. Poloti se ga nemir. Naenkrat potrka nekdo na vrata. Vinkovič se požuri, da odpre čim preje, misleč, da prihaja sin.

»Kdo je«, zapraša naglo.

»Jaz sem, mestni stražnik. Odprite!«

Stražnik? Naenkrat mu šine v glavo pretep v Vlaških ulicah. Prokleta batina! Sedaj ga bo spraševal, morda celo zaprl. Lep posel za uglednega človeka, zagovarjati se in hoditi v takih zadevah pred gosposko. Ves poln strahu odpre vrata.

Stražnikovo lice je izražalo nemir in bojazen. Tiho vstopi.

»Mojster, govoriti mi je z vami na samem. Žena ne sme slišati.«

»Saj leži . . . vem . . . vi prihajate, da . . .«

»Mojster«, pravi stražnik in ga prime za roko, »bodite mož, srčan . . . Naznaniti Vam moram slabo novico.«

Prestrašen nad tem govorom probledi stolar.

»Prišel sem prvi k vam, vas pripraviti«, dostavi neodločno stražnik. »Vašemu sinu se je dogodila nesreča. . . «

»Mojemu sinu?« krikne Vinkovič, »ali je mogoče?«

Mojstrina je čula te besede. Pol oblečena prihiti k njima.

»Neznani človek ga je udaril« nadaljuje stražnik.

Stolar, bled kakor zid, dvigne roko.

„Grom in strela! Našega Andreja! Človek, ki ga je udaril, mora biti izvržek človeštva! Mojega otroka udaril!“

„Umirite se, mojster!“

„On ni nikomur nikdar rekel žal besede.“

„Gospod stražnik“ krikne uboga mati v strahu, »ničesar nam ne tajite. Ali ga je zelo?«

Stražnik povede mojstra v stran.

„Mož ste, Vinkovič. Bodite srčni, če vam povem, da zelo, zelo . . . no obetam vam, da dobimo gotovo zločinca.“

»Moramo ga najti.«

»Bodite prepričani, da se nam za dolgo ne bo skrtil ubijalec.«

»Ubijalec!« zavpije stolar . . . »torej je moj sin ubit, . . . ubit . . . Ah, moj Bog!«

Komaj je soped, a žena se zgrudi na tla in začne jokati. Vinkovič si je ruval od bolesti lase.

Moj sin, torej te ne bom več videl . . . ti najina nada, najin ponos. Jaz pojdem za tabo, saj brez tebe ne morem živeti!«

»Dragi prijatelj« skuša ga utolažiti mestni stražnik, »nikar ne obupajte. Bodite mož! Seveda je to neskončna nesreča! Moral ga je ubiti z batino!«

Pri teh besedah polije stolarja mrtvaški pot. Grozna slutnja se ga poloti.

„Vi mis . . . mis . . . lite, da ga je z ba . . . ba . . . tino?“

»Da, z batino. Našli smo ga na cesti ležečega brez zavesti. Nalahko sem ga vzdignil. Prišel je k zavesti, odprl oči . . . »Kdo te je udaril?« vprašam ga. Bilo je, kot da se je ustrašil ob tem vprašanju . . . »Ne vem« zašepče čez nekaj časa, a nato se onesveti in . . .«

»In . . .« vsklikne mati.

»In umrje!« odgovori stražnik. »Toda mi vam dobimo ubijalca. Vse pride na dan. Zločin se je dovršil v Vlaških ulicah.«

Stolarja bi bila skoro kap zadela. Tresel se je kakor šiba na vodi. Leden gnoj ga oblije po vsem telesu. Komaj zamrmra nekaj nerazumnih besedi, pa se zgrudi stražniku na prsi.

V tem hipu prineso mladeniča mrtvega na nosilnici. Glavo je imel odkrito. Mladostno lice mu je bilo zalito s krvjo. Lobanjo je imel prebito prav do možganov.

Mati se vrže na sina in bolešno zajoka. Dočim so jo skušali spraviti od sina, vpil je stolar kakor blazen, strt od žalosti: »Saj ga nisem jaz, saj ga nisem jaz!« — —

— — Andrej je imel sijajen pokop. Vse mesto je šlo za njegovim pogrebom. Grob je bil ves pokrit

z vencii. Tovariš-gimnazijec mu je govoril nagrobnico, a drugi so jokali . . .

Sodišče je iskalo z vso marljivostjo in skrbjo za zločincem. Toda, išči ga tam, išči ga tu, trud je bil zaman.

Krvavi uboj je ostal prikrit z zagrinjalom tajnosti; Vinkovič — oče — je zblaznel nad sinovo smrtjo, in kadar je zagledal kakega mestnega stražnika, vpil je od daleč: »Saj ga nisem jaz, saj ga nisem jaz . . .!«

Smilil se je vsem.

Politični razgled.

Deželni zbori še sedaj niso dovršili svojega dela. Kranjski deželni zbor je v zadnjih sejah rešil več gospodarskih vprašanj. Dne 14. aprila je poslanec Pfeifer utemeljeval predlog, da bi se znižal obrtni davek za kranjsko deželo. Poleg kmetov so posebno obrtniki obloženi z davkom. Dohodki so vedno manjši, stroški vedno večji, posebno to velja za dolenjsko stran. Zato je pač opravičeno, da se dohodninski davek primerno zniža. Dne 25. aprila pa je poslanec Povše utemeljeval predlog, naj bi vlada izdala zakon gledé znižanja pristojbin pri prepisih malih kmečkih in drugih posestev. Dobro je namreč znano, kako velike pristojbine treba plačevati, ako stariši prepuščajo svoja posestva sinovom. Poleg dolgov morajo dediči prevzemati še jako velike stroške. Vlada je sicer predložila boljši načrt zakona gledé pristojbin, tako da bi bila pristojbin prosta vsa posestva do 2500 gl. vrednosti. Primerno nižje pristojbine bi bile po novem zakonu tudi za večja posestva. Toda državni zbor je mrtev, in vladni načrt leži v omarah. Zato bi bilo želeli, da vlada sama brez državnega zbora izdá ta zakon, ki bi bil v veliko korist davkoplačevalcem.

V **štajerskem** deželnem zboru imajo nemški liberalci večino. Zato pa gospodarijo po svoji volji proti slovenskim in katoliškim nemškim poslancem. Tako so slovenski poslanci zahtevali vsaj jedno slovensko meščansko šolo v Št. Juriju. Nemci imajo namreč na Štajerskem 19 meščanskih šol, Slovenci pa nobene, akoravno štejejo dobro tretjino prebivalstva v deželi. Toda liberalna večina je v svoji ošabnosti brez vsacega razgovora zavrgla slovensko opravičeno zahtevo. Slovenski poslanci so nato zapustili zbornico, v kateri ne najdejo svojih pravic.

Še slabše se godi slovenskim poslancem na **Primorskem**. V isterskem deželnem zboru slov. in hrvaški poslanci skoraj življenja niso svesti. V deželnem zboru jih zasramujejo poulični kričači, da še govoriti ne smejo. Isto se godi slovenskim poslancem v Trstu, in v Gorici italijanska večina popolnem prezira slovenske poslance. In vendar slovenski poslanci zastopajo veliko večino prebivalstva na Primorskem. Zato so se sešli vsi slovenski in hrvaški poslanci dne 24. aprila v Trstu ter sklenili, da se skupno pritožijo na ministerstvo. Res, žalostno je, da imajo lahoni toliko oblasti v naši državi!

Samoa-otoki so onkraj Avstralije v Tihem morju. Za te otoke, na katerih živi do 40.000 ljudi, se pulijo Nemci, Angleži in Američani. Nedavno bi bilo prišlo skoraj do vojske, a so se pobotali vsaki za jeden kos.

Nedolžni otrok.

Po ulicah protestantske Angleške hodil je reven misijonar. Za njim so hodile cele trope otrok ki so, očarani od njegovega blagega pogleda, sladkih besed, pozabljali na svoje igrače, stariše in dom. Misijonar je pripovedoval deci o poglavitih resnicah naše svete vere, a najraje je govoril o jedni, namreč o Jezusu v presv. zakramentu, o njega pričujočnosti v tabernakeljnu, o neskončni ljubezni — in vselej mu je sijalo lice nebeske sreče, oči so mu plamtale v ljubezni in svetem navdušenju, srce se mu je topilo blaženstva in besede so mu tekale, da so bili mali poslušalci navdušeni in ognjeni. —

Neko jutro se oddalji od tovarišev mal otrok — pravi angelček — in odide od misijonarja tiho v katoliško cerkev. Tu poklekne pred tabernakelj, v katerem je prebival Jezus v podobi sv. hostije. Malo dete dvigne svoji ročici proti tabernakeljnu, toda ne more ga doseči. Vzpne se torej prav na altar, dvigne spet mali roki, potrka na vratica in začne: „Ali si notri, Jezusek?“ — Pa ne dobi odgovora. Potrka zopet: „Ali si notri, mili moj Jezus? Odgovori mi! Veroučitelj je rekel, da si notri, daj odgovori mi!“ — Otrok nagne glavico prav blizu, da bi slišal; pa nič ne čuje. Morda Jezusek še spi na plenih, misli si — pa ga vzbudim, toda nalahko in tiho — „O, dragi, mali moj Ješček! jaz te imam tako rad, tako rad. Jaz vem, da si notri; prepričan sem, da si; pa daj in odzovi se mi. Prosim te, reci mi vsaj jedno besedo, saj sem tvoj otrok; ali me ne poznaš?“ — In glej, milosti! glej! Jezus se se ne more več ustavljati prošnji nedolžnega otroka, in odgovori iz tabernakeljna, kamor ga je zaprla sama neskončna lju-bezen do ljudi: „Da, tukaj sem, kamor me priklepa moja ljubezen, v kateri gori moje Srce do tebe, tukaj sem, da tešim in obsipljem z milostmi one, ki se zatekajo k meni. Kaj želiš od mene, mili moj mali bratec?“ — Otrok se nagne še bližje do tabernakeljna in pravi: „Moj oče ni dober, on Te ne ljubi; sovraži Te. Daj Jezus ljubi, prosim Te, sprcbrni ga; Tebe ta milost nič ne stane.“ — „Aj, dete moje.“ odgovori dobri Jezus, „uslišati hočem tvojo prošnjo.“

Otrok skoči ves srečen spred altarja, pohiti domov, pa ne pove nikomur svoje skrivnosti, le materi bi jo bil zvečer kmalu izdal. Ko mu je namreč popravljala vzglavje, ko je že ležal, naslonil je nanjo svojo glavico in tiho šepetal: „Mamica, boš videla, boš videla.“ — Zjutraj, glej, novega čuda! Njegov oče gre, dasi mu ni nihče rekel niti besedice, k misijonarju pred noge, se spove poln kesa in žalosti in postane jeden najpobožnejših m. ž.

Ta dogodek, ki se je resnično zvršil pred nekaterimi leti na Angleškem, jasno priča, kako Jezus v presvetem zakramentu — kakor pred toliko in toliko stoletji, ko je bival kot človek na zemlji — ljubi zlasti nedolžne otroke, in uslišuje njih prošnje. O, da bi se zatekali r a d i in p o g o s t o k tabernakeljnu!

Pobožna gospodinja — dobra družina.

Dobra gospodinja je odpisala prijateljici, ki se je čudila njeni družini, ker je poštena, hiši zvesta in delavna tako le:

Draga Marija! Čudiš se, da je moja družina poštena, zvesta meni in hiši, ter delavna in me vprašuješ, kako to, in kako sem prišla do tega, zraven pa tožiš nad svojimi posli, da so nasprotni od mojih. Poslušaj! Sprva ni bilo tako kakor je danes; hlapci so bili leni surovi, in kletev bila je njih molitev. Mislila pa sem si, s slabo družino se ne pride daleč, da bi pa posle menjala vsak teden, to pa spet ne gre. Spomnila sem se svoje stare matere, dobre gospodinje, ki so mi tako-le rekli: „Hči, če hočeš, da se družina tebe boji, boj se ti Boga, hočeš, da bo tebi družina zvesta in verna, bodi ti verna in zvesta!“ Začela sem premišljevat ti besede in prišla sem do tega-le zaključka:

1. Če hočeš, da ti bo družina dobra in udana, treba, da si ji tudi ti dobra. Pokaži ji, da si ji prava prijateljica, da ti je njena sreča pri srcu. Če ji moraš kaj ukazati, zapovej ji blago, milo, če treba koga kaj poučiti, pouči ga prijazno, dobrohotno, če treba koga karati in posvariti, opomni ga lepo in o pravem času, najbolje na samem. Ne kolni ga in ne nadevaj s priimki. Sploh družine ne psuj grobo, še manj pa tolci, ker to ne rodi dobrega.

2. Dajaj ji vedno dober izgled. Ustajaj rano, pazi na vse, preglej vse sama, ker družina opazi takoj, da se brigaš za svoje stvari.

3. Moli rada, hodi k sv. maši vsaj ob nedeljah in praznikih. Opominjaj družino in zahtevaj od nje, da molite skupno doma zjutraj in zvečer. Ne pripusti, da ostane kak posel v nedeljo brez sv. maše. Na spoved ne pozabi. Verjemi mi, da je spoved največ pripomogla k temu, da je družina delavna in poštena. Ker hodim sama po večkrat na leto k spovedi, posnema me tudi družina in jo opravi vsaj petkrat v letu. Če se pa gleda samo na to, kar zapoveduje cerkev, namreč na enkratno spoved, treba navadno še takrat siliti, pa še nič ne pomaga; čim večkrat tem laglje in tem rajše! — Ob nedeljah popoldne po kosilu bere jeden izmed družine na glas: „Življenje našega dospoda Jezusa Kristusa“ drugi poslušamo, zvečer pa molimo vsak večer skupaj sv. rožni venec. Manjkati ne sme nikogar! Ali misliš, da je družino temu težko privaditi? Kaj še, samo začeti je treba!

4. Družini dajaj vedno zdravo, dobro in tečno hrano, in dajaj je dosti. Jaz ji ne dajem kruha na vago, ampak vsak si ga po potrebi odreže, kadar je lačen in prepričana bodi, da ni pohlepna po jedi in tudi ne raznaša mi kruha. Slednjič plačaj družini točno in rada, za kolikor si se pogodila z njo.

Glej, draga moja, tako postopam jaz z družino in sem z njo popolnoma zadovoljna. Stori tudi ti tako in videla boš, da ti ne bo nikdar žal. Brez molitve in izpolnjevanja verskih dolžnostij ne pojde nikdar dobro. Zato svetujem, bodita oba z možem verna in zvesta Bogu, pa bo tudi družina vama verna in zvesta.

Slovenski novičar.

Kranjsko.

(Mestne volitve v Ljubljani) so izpadle tako, kakor je bilo pri sedanjih razmerah pričakovati. Zmagali so liberalni kandidatje. A pripomoglo jim je k tej zmagi le nasilje, zveza z Nemci ter socijalnimi demokrati, pa — nerazsodnost ljubljanskih meščanov. Nasilje je bilo velikansko; deloval je ves »rotovž«, policaji, z zvijačo izvabljala so se volivkam pooblastila, petaki so igrali veliko ulogo itd. Kar se tiče zveze z Nemci, je sicer res, da so slednji postavili svoje kandidate, a pri ožji volitvi jih je v tretjem in prvem razredu veliko potegnilo z »Narodovci«. Zlasti pa so vsi socijalni demokratje glasovali za liberalce. In naposled smo rekli, da jim je k zmagi pomagala nerazsodnost — meščanov. Ali ni to nerazsodnost, če meščani v enomer tarnajo o visokih nakladah, o hiši nesramnosti itd., a ko se gre za to, da se to obrne na boljše, pa glasujejo za liberalce! Gotovo je celo veliko liberalcev prepričanih, da tako mestno gospodarstvo, kakoršno je zdaj, mora pomagoma Ljubljano pritirati na rob propada. In vendar volijo stare gospodarje! — A vkljub vsemu temu si je opozicija priborila lepo število glasov — dobro tretjino. Zato nas ta nevspeh ne plaši. Izid nam je porok, da je bodočnost naša. Ljubljana mora spoznati, da je nadaljevanje dosedanjega gospodarstva z mestnim premoženjem mestna poguba. Zato brezobzirno naprej! Prihodnje leto se zopet vidimo na volišči!

(Imenovanje.) Za knezoškofijska duhovna svetnika sta imenovana č. gg. Ivan Tomažič, mestni župnik v Škofji Loki, in Stefan Jaklič, župnik v Št. Vidu na Dolenjskem.

(Vseslovenska delavska slavnost,) ki se bo vršila dné 28. maja v Ljubljani in pri kateri bodo presvetli knez in škof dr. Anton Bonaventura Jeglič blagoslovili krasno novo zastavo »slovenske krščansko-socijalne zveze«, obeta biti sijajna. Poleg že zadnjih priobčenih društev so dalje naznanila svojo udeležbo sledeča društva: 23. I. delavsko konsumno društvo v Ljubljani; 24. Gospodarska zadruga na Češnjici v Selški dolini; 25. Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov v Št. Vidu nad Ljubljano; 26. Kmetijsko društvo v Ribnici; 27. Bralno društvo v Ratečah; 28. Kat. društvo rokodelskih pomočnikov v Škofji Loki; 29. Kat. društvo rokodelskih pomočnikov na Vrhniki; 30. Kat. društvo za delavke v Ljubljani; 31. Konsumno društvo v Železnikih; 32. Krščansko delavsko podporno društvo v Domžalah; 33. Kat. delavsko društvo v Prevaljah. — Delavci, ganite se! Še je čas naznaniti udeležbo! A z godi naj se ko-

likor je mogoče kmalu, ker sicer pripravljajni odbor v zadnjih dneh ne bo mogel biti kos ogromnemu delu. Udeležba naj se naznanja L. Smolnikarju, stolnemu vikarju v Ljubljani.

(Umrli) je dné 20. aprila v Metliki bogoslovec Janko Bartel in bil dné 22. aprila ondi ob mnogobrojni vdeležbi laranov ter duhovščine pokopan. N. v m. p.!

(Profesor dr. J. E. Krek) je pred kratkim odptoval na Nemško, in sicer v Vestfalsko, kjer je po odotnih rudnikih nad 400 Slovencev in čez 1000 Čehov. Naši rojaki bi radi pri domačem duhovnu opravili svojo velikonočno dolžnost in zato je prišla od tam prošnja za duhovna, ki bi umel slovenski in češki. Dr. Krek je imel ob tej priliki že več socijalnih shodov.

(Umrli) sta od kapi zadeta v Ljubljani dné 23. aprila vpokojeni dežel. sodišča nadsvetnik Karol Pleško in dné 28. aprila znani ljubljanski zdravnik dr. Ivan Mader.

(Nesreča.) V Št. Vidu nad Ljubljano je padel kleparski vajenec Anton Košenina vsled svoje neprevidnosti s cerkvene strehe ter priletel tako nesrečno na glavo, da je čez pol ure umrl.

(Umrli) je dné 27. aprila na Dunaji grof Hohenwart, ki je bil odličen državnik, skoro četrtoletja državni poslanec za Kranjsko, in sicer za Gorenjsko in za Ljubljano, katere častni meščan je bil; v Ljubljani je bil od leta 1859 načelnik politične uprave. Bil je vreden sin svojih prednikov, ki so v naši deželi zastopali važna dostojanstva. Slava pokojnikovemu spominu!

(Za župana) je izvoljen na Slapu pri Vipavi Alojzij Ferjančič, tamošnji posestnik; za svetovalca pa Anton Gvardijančič in Matevž Trbižan.

(Meščansko vojašnico) v Trnovem je kupil na javni dražbi g. Avgust Dreise za 16.000 goldinarjev.

(Mayerjeva baraka v »Zvezdi«) je prešla v last salezijanskih sotrudnikov. Lastnik jo je velikodušno prepustil temu društvu, ki si bo v Šiški zgradilo dobrodelni zavod.

(Nagrada za rešitev življenja) je priznala deželna vlada 14 letnemu kočarjevemu sinu Jan. Strempfelu iz Laniš, in sicer v znesku 20 gld., ker je junaško rešil svojo mater Marijo iz ognja.

(Iz Idrije) se nam poroča: Znani idrijski župan in govornik na shodu trgovcev Dragotin Lapajne ima nad tri mesece staro dete, katerega noče dati krstiti, češ, naj počaka do 14. leta, potem naj se sam odloči, v katero vero pristopi. Lep župan to, ki pa sicer hoče veljati tudi za katoličana!

(Poletni vožni red državnih železnic.) ki stopi v veljavo s 1. majem, naznanja pred vsem, da bo zopet pričel voziti takozvani potresni vlak med posta-

jama Ljubljana - Lesce. Iz Ljubljane bo odhajal zvečer ob 7. uri 15 min. ter došel v Lesce ob 8. uri 50 min.; iz Lesce bo pa odhajal ob 6. uri 29 min. zjutraj ter došel v Ljubljano 5 minut pred osmo uro. Na dolenski železnici bodo vozili mesto mešanih sekundarni vlaki. Na kamniški progi pričneta s 1. majem zopet voziti dva nedeljska in prazniška vlaka; prihod v Ljubljano ob 9. uri 55 minut in odhod ob 10. uri 25 minut zvečer.

Štajersko.

(Uvoz govedu in konj) na Štajersko je iz Hrvaškega in Slavonije zopet dovoljen.

(V Ormožu) je dne 24. aprila premilostni knez in škof mariborski blagoslovil bolnišnico križkega reda ob navzočnosti nadvojvode Evgena.

(Streljanje proti toči.) Štajerski deželni odbor opozarja občine, okrajne zastope in kmetijske podružnice, da smejo pri deželnem odboru naročiti za znižane cene smodnik za streljanje proti toči, in sicer v zabojih po 25 kg. ali v sodčkih po 112 kg. — Celu na Laškem se zanimajo za streljanje proti toči. Vsled tega so nekateri laški vinogradniki iz Celja naročili topiče.

(Oproščeni.) Poročali smo svojedobno o surovih napadih, katerim so bili izpostavljeni udeležniki pevske slavnosti v Celju. Celjski Nemci so takrat obmetavali slovenske goste s kamni in z gnilimi jajci in jih polivali z različnimi tekočinami, tudi s petrolejem. Orožniki so nekatere napadovalce kar pri priči zgrabili in zaprli. Stvar je prišla pred kratkim pred sodišče. Deset Nemcev je bilo obtoženih zaradi hudo delstva javnega nasilstva. Orožniki so izpovedali za obtožence jako obtežljivo, a sodišče je vseh 10 nemških obtožencev — oprostilo. — O tej zadevi še nam piše prijatelj: Obtoženci so vedeli, da bodo oproščeni; kajti imeli so že pred obravnavo tiskane listke, ki so oznanjali njih oprostitev. Državni pravdnik je vložil pritožbo na višje mesto zoper oprostilno razsodbo. Radovedni smo, kako bodo graški sodniki sodili.

(Prebrisani Nemeč.) Nek graški Nemeč je prišel pred nekaterimi meseci v Celje, se izdal za bogatega špekulanta ter začel kupovati razna posestva. Ob enem pa je kupljena posestva razprodajal in denar pridno shranjeval. Predno so se prodajalci zavedli, »prihranil« si je zviti Nemeč že nad 10.000 gld. Sedaj pa se je odkrilo, da o bogastvu tega človeka ni govora, ampak da si je na tak način hotel bogastvo šele pridobiti. Djali so ga pod ključ; a kaj — ker pridobljenih tisočakov ni pod ključem!

(Kmetijska zadruga v Cvenu) pri Ljutomeru je kupila cvensko pristavo, da ustanovi drevesnico, trtnico in sredi nekaj lepe plemene živine. Ta zemlja

je ostanek nekdanjega posestva na Cvenu, katero je bilo pred letom razkosano.

(V Gornjem Gradu) namerava vlada upeljati uradne dneve celjskega okrajnega glavarstva. Ljudstvu bo stem jako ustrezno, ker mu ne bo treba za vsako stvar hoditi v oddaljeno Celje.

Primorsko.

(Tržaški škof) je bil pred kratkim v Rimu pri sv. Očetu. Sv. Oče so natančneje popraševali po razmerah v Trstu in Istri, zlasti gledé vprašanja o glagolici (staroslovenska služba božja.) Sv. Oče so pri tej priliki obžalovali, da politika dela ovire delovanju duhovščine.

(Umrli) je 22. aprila v Tolminu gospod Jožef D e v e t a k, bivši večletni župan, načelnik cestnega odbora in deželni poslanec.

(Slavnost v čast sv. Jožefu v Ricmanjih pri Trstu.) V romarski cerkvi sv. Jožefa v Ricmanjih vršila se bode dné 5., 6. in 7. maja slovesna tridnevna pobožnost v spomin stopetdesetletnice, odkar se je začela tukajšnja božja pot k sv. Jožefu. Vspored: 1. Cetrtek, dné 4. maja: zvečer ob $\frac{1}{2}$ 6. uri vvodni cerkveni govor, „Pridi sv. Duh“, slovesne večernice z blagoslovom. — 2. Petek, dne 5. maja: zjutraj ob 6. uri peta sv. maša z blagoslovom, ob $\frac{1}{2}$ 8 in $\frac{1}{2}$ 9. uri tiha sv. maša; ob $\frac{1}{2}$ 10. uri cerkveni govor, potem velika sv. maša. Popoludne ob $\frac{1}{2}$ 3. uri sv. rožni venec, ob $\frac{1}{2}$ 6. uri cerkveni govor in slovesne večernice z blagoslovom. — 3. Soboto, dne 6. maja; vse kakor v petek. — 4. Nedeljo, dne 7. maja: zjutraj ob 6. uri cerkveni govor in peta sv. maša z blagoslovom; ob $\frac{1}{2}$ 8. in $\frac{1}{2}$ 9. uri tiha sv. maša; ob $\frac{1}{2}$ 10. uri prihod procesije iz Doline in družih bližnjih krajev; ob 10 uri slavnostni cerkveni govor, na to pontifikalna sv. maša, katero bo služil prevzvišeni vladika tržaško-koperski Andrej Marija Sterk. Popoludne ob 3. uri sklepni cerkveni govor, pontifikalne večernice, „Tebe, Boga hvalimo“ in blagoslov z Najsvetejšim. Cerkevne govore bode imel prečastiti gospod Andrej Kalan, kanonik iz Ljubljane. — S posebnim apostolskim pismom z dne 8. marca t. l. podelil je sv. Oče papež Leon XIII.: 1. popolni odpustek vsem in pojedinim vernikom obojega spola, ki se pobožno vdeležé te tridnevne pobožnosti ter jeden treh dnij po svoji volji izbran imenovano cerkev sv. Jožefa v Ricmanjih obišejo in tam iskreno Boga molijo za jedinstvo krščanskih vladarjev, za izkoreninjenje krivoverstva, grešnikov in povišanje Matere Cerkve; 2. nepopolen odpustek 7 let in isto toliko kvadragen tistim vernikom, v dan, ko se bodo vsaj skesanega srca te pobožnosti vdeležili. Ta popolni in nepopolni odpustek zamore se obrniti tudi v prid dušam v vicah. — Ricmanje, dné 20. aprila 1899. — Cerkevno predstojništvo.

Domača knjižnica.

I, seveda! Še tega se manjka! Kakor je videti, bi bilo nekaterim še le takrat vstreženo, ko bi jim šel še posebej na dom sam v red devat domačo knjižnico. Glej, kaj si izmislijo? Ni jim namreč všeč, da nimam določenega reda pri ocenjevanju naših knjig, češ, sedaj jim pokažem veliko, sedaj zopet malo, sedaj debelejšo, sedaj drobnejšo knjigo itd. Prijatelji, jaz bi sam imel rad red pri tej reči; a to ni tako lahko, kakor bi si kdo mislil. Jaz moram vendar sam najprej dobro vedeti, kaj je v knjigi, predno vam jo priporočam. Saj že naprej vem, kakšno reč bi zagnali tu pa tam, ko bi priporočal kaj takega, kar ni hvale vredno ali kar je celo slabo. Tu je treba previdnosti. Sem že zvedel, kako so nekateri natančni. Pokukal sem v neko pisemce, v katerem nekdo naroča knjigo, katero sem pohvalil v „Domoljubu“, pa pristavi: „Oče so rekli, naj bi poprej poslali na ogled, ali je res tako zlata in srebra vredna“ itd. Če pa hočem vedeti, kaj ima knjiga v sebi, jo moram poprej prebrati. To pa stane truda in časa. Torej ne zamerite, dragi čitatelji in ljubitelji „Domoljuba“, da bom še dalje ocenjeval naše knjige po tej vrsti, kakor mi ravno pridejo pod roke. Uredili si jih boste pa že sami v domači omari: kar lepo skladajte manjše v male, večje pa v velike predalčke!

VII. **Krščanski Detoljub.** List za krščansko vzgojo in rešitev mladine. Urejuje Ant. Kržič. S prilogami vred stane letnik 40 kr. — Ta listič obravnava stvarino, ki je sicer stara kakor človeštvo, in vendar vedno nova, t. j. za vsak čas potrebna. Pisatelj nam pravi ob koncu IX. letnika: »Čas je postal nekakšno nemiren proti koncu našega stoletja. Vprašanje za vprašanjem se sili na površje, in jedno hoče biti bolj pereče nego drugo. Pa naj pride na dan vprašanj kolikor hoče, najmenitnejše je in ostane vprašanje o pravi krščanski vzgoji; saj modra vzgoja je bila od nekdaj, kar svet stoji, pri vseh modrih ljudeh prvo in najvažnejše vprašanje. Če tega vprašanja prav ne rešimo, je škoda, da bi se ukvarjal še s kakim drugim vprašanjem, ki naj bi osrečilo človeštvo.« Ker so tako resnične te besede, bi se vendar moral vsak pravi domoljub živo zanimati za vsako knjigo, katera govori o zdravi krščanski vzgoji. »Krščanski detoljub« je pa knjiga te stroke, ki se posebej zasluži naše zanimanje in, kar je še bolj potrebno, ob lne porabe in podpore.

Do sedaj je že izšlo deset letnikov, ki so objavili že dokaj lepih in prekoristnih sestavkov, naukov in vzgledov. Navedem le samo nekatere večje sestavke: 1. Sedem poglavitnih grehov, pa otroška vzgoja; 2. Premagovanje in zatajevanje samega sebe; 3. Vzgoja — prečastno opravilo; 4. Zgledi bogoljubnih mater, (opisanih je bolj ali manj obširno 22 mater, nazadnje prav lepo in obširno življenje Cenetove matere); 5. Gorečnost za zveličanje duš; 6. Vzgoja nujna naloga vsem; 7. Kaj se pravi katoliško vzgojevati; 8. Ptujji grehi in otroška vzgoja; 9. Krščanskega vzgojitelja oči; 10. Mladino vzgojevati in oskrbljevati je najkoristnejše dobro delo; 11. Skrbite otrokom za blagoslov božji;

12. Starišem za praznik sv. Jožefa; 13. Krščanska družina in sv. zakramenti; 14. Učite otroke hvaležnosti! 15. Pred vsem učite otroke pokorščine! 16. Učite mladino moliti! 17. Krščanske vzgoje najhujši sovražnik (nečistost); 18. Lepi zgled — krščanske vzgoje najkrepkejši pomoček; 19. Katekizem; 20. Vestni vzgojitelj in krščanski nauk; 21. Kako otrokom pomagati pri učenju krščanskega nauka; 22. Cerkveno leto in krščanska družina; 23. Pisma slovenskim materam; 24. Kaksen je dobro vzgojen človek. — To so pa le samo daljši sestavki, kateri se semtertja nadaljejejo v več letnikih; poleg teh je še mnogo krajših spisov o vzgoji za razne okoliščine in potrebe. — Priloge, katerih se je že precej nabralo, so namenjene mladini, a mnogo so uporabne tudi za odrasle; pa o teh utegnemo še drugikrat kaj spregovoriti. Za sedaj bodi posebej priporočen »Krščanski detoljub«, ki stane brez prilog 25 kr. vsak letnik. (Naroča se pri g. izdajatelju sv. Petra cesta št. 76.)

Drobtinice.

Živa pokopana. V Illanici na Češkem so pokopali 18 letno hčer zidarja Novaka. Grobar je slišal kmalu potem neko ječanje izpod zemlje. Naznanil je to oblasti. Komisija je odkopala grob. Našli so v njem truplo, a ne na hrbtu, ampak obrnjeno po strani. Obraz je bil zalit s krvjo, obleka pa raztrgana. Ni dvoma, da je bilo ubogo dekletko živo zakopano.

Kraljica — zdravnik. Portugalska kraljica je študirala pet let medicino, da bi pomagala drugim, in naredila je že marsikak srečen poskus. Sklenila je svoje znanje, katero je občudovanja vredno, obrniti revežem v prid. Na svojem potovanju po Portugalskem si je ogledala razne bolnišnice, hospitale itd., ter naredila s pomočjo najznamenitejših članov načrt, po katerem se bodo zdravstvene razmere njenih podložnikov zdatno zboljšale. Povabila je vse stanovce, da ji pomagajo pri tem človekoljubnem delu.

Najlepša roka. Dve gospô sta se pogovarjali, katera ima lepše roke. Toda v svoji sodbi se nista mogli zjediniti. Ko se jima torej približa postaren gospod, vprašata ga in prosita, naj on razsodi. Starček prime njuni roki in ju ogleduje dolgo. Končno pravi: »Ne upam si rešiti tega vprašanja. Toda če hočeta zvedeti, pokažita roki ubožcem in ti vama bodo rekli, da je najlepša ona roka, ki rada miloščino deli.«

Čudež. Iz Rima javljajo, da je škofijstvo v Nobi proglasilo neki dogodek za čudež na temelju izpovedb zaprišečenih prič. Neki redar iz Liverija, po imenu Barone, je sramotil pri neki igri v krčmi Mater Božjo, nato zagrabil poleno in vrgel v njeno sliko, rekoč: »Če M. ti Božja kaj premore, naj mi posuši roko!« Dva dni pozneje je Barone čutil hude bolečine v desni roki, in zdravnik mu je moral rezati roko. Pa tudi to ni pomoglo, ker so se bolečine večale,

dokler ni Barone 12. febr. umrl, trdno prepričan, da je to kazen za sramotenje Matere Božje.

Železniški most v ognju. Osočni vlak, ki vozi iz Varaždina v Čakovac, je ustavil strojevodja, ki je opazil, da je most pred vlakom v ognju. Prestrašeni potniki so zapustili vozove, pa železniško osebje je hitro pogasilo ogenj, in bilo je še mogoče z vlakom voziti čezenj.

Junaški čin duhovnika. Nedavno je poročal dunajski uradni list, da je cesar podelil zlat križec s krono župniku Jan. Svozilu v Jestrabici na Moravskem, ker je rešil dva otroka iz ognja. Dne 26. aprila m. l. je namreč v času, ko je župnik namestoval nadučitelja v šoli, navstal ogenj v neki koči, v kateri sta bila zaprta brez varstva dva nedorasla otroka. Na klic nekih žensk, ki so ogenj opazile, podal se je župnik takoj na lice mesta, odprl s silo vrata ter v ognju in dimu poiskal v sobi na tleh ležeča nezavestna otroka in ju izročil zunaj stoječim ženskam. Ker se je pa trdilo, da je v sobi še jeden otrok, podal se je župnik še jedenkrat v največjo nevarnost, preiskal vso sobo in prišel povedat, da ni nikogar več. In res se je dečko rešil že pred večjo nevarnostjo. Po prizadevanju župnika sta prišla otroka kmalu k zavesti in sta sedaj popolno zdrava. Župnik Svozil rešil je že preje dve osebi iz vode.

Domači zdravnik.

Še nekaj navadnih bolezni.

Pljučnica. Kjer te zbada, naloži na prt namazane kislega zelja ali pa skute (mrzlo). Odeni se dobro in čakaj poldrugo uro. Če te jenja zbadati, ni treba nadaljevati, če pa še zbada, ponovi še enkrat z novim obkladkom. — Isto velja za vsako vnetje, bodisi tudi prsne, prečne, trebušne ali rebrne mre. —

Rane, notranje in zunanje se zdravijo z trpotčevim sokom, ki se pije ali devlje na rano.

Skrnina (revmatizem). Bolni ud ovij s poparjenim senenim drōbceem. Čez dve uri ponovi to in nadalj, dokler bolečine ne preidejo. Ako ne moreš s senenim drobcem ovijati uda, namoči prt v vročo seneno zavrelico in ovij ud s tem prtom.

Zaprta voda. Napravi si presliščno zavrelico, pomoči vanjo prtič in napravi obkladek, kjer te boli. Pij presliščni čaj. To več dnij ponavljaj.

Vodenica. Če hočeš vodo odpraviti, pij vsak dan trikrat habatov čaj. Za kupico čaja potrebuješ dve noževi končini habatove zmlete korenine.

Zobobol. Če te zob boli, obleci v mrzlo vodo namočene nogovice in obuj počez še suhe. — Če te

pa trga, ovij vrat s prtom, namočenim v toplo seneno zavrelico, ogrni se s suhim, da se ne prehladiš.

Bolen želodec. Najboljše zdravilo in čistilo je v žganju raztopljen aloja. Nekaj (4 do 5) kapljic kani na sladkor in povžij. — Brinove jagode zobati dé tudi dobro slabemu želodcu.

Domača lekarna.

Našteti hočemo nekaj zdravil, ki si jih vsak lahko sam pripravi ali z malimi stroški omisli in si tako sestavi malo domačo lekarno.

1. **Aloja** je najboljše zdravilo in čistilo za želodec. Razstopi nekoliko aloje v žganju, kani nekaj kapljic na sladkor in povžij. To imej vedno pripravljeno.

2. **Arnika** Pri nas znana rumena cvetlica. Za nove rane dobro zdravilo. Šop arnike deni v steklenico in nalij po vrhu čistega špirita ali žganja. Čez štiri dni je zdravilo že rabno. Na rano polagaj v arniko pomočen bombaž (pavolo).

3. **Bezeg.** Vse se dá porabiti: listje, skorja, korenje, cvet in jagode. Čaj iz bezgovega listja je najboljši kup čistilo za kri. Po leti lahko rabiš zeleno listje, po zimi pa posušeno. Za vodenične je čaj iz bezgovega korenja. Posušene črne jagode dobro služijo ob hudi driški.

4. **Borovnice.** Posušene jagode so dobro zdravilo proti hudi driški. Še bolje zdravilo, če deneš dve ali tri pesti borovnic v steklenico žganja. Vzemi žlico tega žganja in deni v osem žlic kropa. To potem popij. Čez osem ali deset ur ponovi to. Dobro je jemati nekoliko kapljic na sladkorju. Če imaš grizo, pij to žganje v kropu in napravi na želodec tople obkladke z vodo in kisom (jesihom).

5. **Brinove jagode.** Brinovec je dobro zdravilo za prehlajen želodec. Brinov les in še bolj jagode napravljajo prijeten duh v sobi, če jih zažgeš. Brinovice žveči, če zahajaš k bolnikom, ki imajo nalezljive bolezni. Kdor ima slab želodec, naj žveči brinovice. Komur se je sesedla sapa v želodcu, pomagajo brinovice gotovo. Brinovice slovó pa tudi kot zdravilo za kamen in pesek, za ledvice in jetrne bolezni.

6. **Galún (aláun).** Dobiva se v vsaki prodajalnici. Vrzi košček galuna v malo z vodo napolnjeno steklenico, da se raztopí, in voda za oči je narejena. Kdor ima kalno roženico, naj izpira vsak dan po večkrat okó s to vodo. Komur svetloba prevzame oči, da jamejo solzati, naj stori isto. Galún je zoper vsako gnjilobo.

Narodno gospodarstvo.

Oskrbovanje odraslega sadnega drevja.

Sadno drevje je treba snažiti. Pred vsem moramo odstraniti stari lub in mah, v katerem je navadno polno raznovrstnih žužkov, ki drevju škodujejo. Odstraniti je treba tudi vse suhe in nepotrebne veje. Pri starejših drevesih je podoben dostikrat vrh trnjevem grmu. Veje so preraščene jedna z drugo. Solnce niti skozi drevesno krono posijati ne more. Drevesni sok se več ne more redno pretakati. Veje v sredi navadno radi tega v rasti zastanejo in se polagoma posuše. Pomladi včasih tako drevo obilno cvete, a v jeseni je le malo ali pa nič sadja. Sad slabo oskrbovanega drevesa je tudi droben, malovreden in neokusen. Kadar drevo snažimo, moramo pred vsem skrbeti, da pripravimo solnčni svetlobi potrebno pot v drevesno krono. Paziti nam je pa tudi, da damo kroni lepo obliko. Ako snažimo drevo vsako leto, ne bode težko nam to doseči. Uže pri mladem drevesu odrezujemo vse nepotrebne vejice, vse vejice ki se križajo. Ako smo pa pri mladem drevescu to zamudili, bodemo pri starem veliko opraviti imeli. Kadar snažimo odraščena drevesa, ne smemo na jedenkrat preveč vej odstraniti. Vsako leto odrežemo nekatere, dokler ni drevesna krona dovolj razredčena. Kadar odrezujemo vejo, jo moramo odrezati tikoma debela pri tako imenovanem vejinem prstanu, da se rana zaraste. Rane je treba gladko z nožičem porezati in s katranom ali pa s kakim drugim mazilom zamazati.

Kako se prepreči rja na železji? Mnogo železnega orodja vniči rja. Vsi železni predmeti naj se torej hranijo na suhem in zračnem prostoru. Posebno dragocene železne stvari se obvarujejo pred njo s tem, da se namažejo z mazilom, ki se naredi iz treh delov slanine in jednega dela smole. S tem se zabrani pristop kisika, ki ravno rjo provzroča.

Goveda brez rogov. Našim živinskim kupcem posebno ugaja lepo rogata živina. Krava, ki je zgubila jeden ali oba roga, je takoj jednega petaka manj vredna. Dostikrat je še živinorejca sram govedo, ki rogov nima, gnati na semenj. Po družih deželah pa nalašč naredé, da bi goveja živina rog ne imela. Na Angleškem so vzgojili celo tako pasmo, ki je popolnoma brez rog. Po Nemškem se nekateri graščaki trudijo, da bi tudi svoji govedi rogove odpravili. Kako to dosežejo? Ko je tele tri dni staro, mu odstranijo dlako, kjer bi se imel rog pokazati, potem kanejo prav počasi na tisto mesto pet do šest kapljic solitrove kisline. Ta kislina, s katero je pa treba prav previdno ravnati, vniči podlago rogov. Solitrova kislina rani nekoliko kožo. Kedar se rana zaceli, pregledajo dotično mesto in če opazijo še sledove rogov,

še jedenkrat ponové delo. Tako se zamori rast rog. Trdijo, da se taka goved, ki rog nima, veliko bolj redi. Tudi gnoj od take živine je menda bolj zdaten. Kajti vsa tista snov, ki bi se sicer porabila za rast rog, pride ali v kri ali pa v odpadke.

Za smeh in kratek čas.

(Nismo tako revni!) — Zdravnik preiskavši bolnega moža, napiše recept, a preden odide, reče ženi: „Ko dobite to zdravilo, dajte mu vsako tretjo uro po eno žlico.“ Žena odvrne na to: „Prosim, gospod zdravnik, dajte mu zapisati vsako uro po tri žlice, ker — hvala Bogu! — nismo tako revni!“

(Popolnoma zadovoljen.) — Bogatin je imel krasen vrt v bližini Pariza; nekoč dá napisati z velikimi črkami na vhod to-le: Ta vrt podarim onemu, ki je popolnoma zadovoljen. — Skopuh prečita napis, pa gre k bogatinu in zahteva, naj mu dá vrt, češ da je on popolnoma zadovoljen. „Ha, ha!“ zareži se nad njim bogatin, „ko bi bil ti popolnoma zadovoljen, ne zahteval bi od mene vrta!“

(Dobro se je opravičil.) — Upnik sreča svojega dolžnika ter razjarjen zavpije nad njim: „Vrag, meni si že tako dolgo dolžan, a sinoči sem te videl v gostilni, kako si se mastil s pečenko in pil najboljšo vino!“ — „Nikar se ne jezi“, odgovori dolžnik, „ali si me morda tudi videl, da bi bil plačal?“

(Kakšnih ljudi najbolj manjka?) — „Lumpov“, je odgovoril nekdo na to vprašanje, „ker jih iščejo žandarji in policaji!“

(Časnikarske race.) Hčerka očetu: „Berem, da je v ‚pasjih dneih‘ po časnikih polno rac. Kaj je to?“ — Oče: „No, to ni nič posebnega. Če n. pr. bereš v časniku, da je imela kaka mačka dvajset mladih, moraš misliti, da je bilo od teh gotovo polovico rac!“

(Odkritosrčno.) — Nekdo obiše bogataša, ki ima prav dosti prašičev. Eden je posebno lep. — „Glejte“, pravi bogataš, „to je mlada, velikanska žival, najdebelejša izmed vseh, kar jih je v okolici ... pa kaj pravim, to je bela vrana med prašiči!“

Besedna uganka.

a,	na,	bu,	ja,	mo,	ga,
va,	o,	ša,	ru,	i,	do,
ba,	ra,	li,	el,	riz,	si,
va,	ol,	to,	pa,	li,	na,
gla,	kar,	rat,			

Sestavi iz teh zlogov 10 besed, ki naj pomenijo: goro, ki je nosila veliko ladijo; reko, ki teče skozi tri cesarstva; italijanski otok; mesto in reko na Moravskem; ime žene, ki je vladala na Češkem; sad iz južnih dežel; žensko ime; moškop ime; mesto na Francoskem; mogočno cesarstvo. Ako ta imena prav razvrstiš drugo pod drugo, povedó ti začetne črke, brane od zgoraj navzdol, stvar, katere se berač najbolj razveseli.

Računska uganka.

Pridni kmetovalec si napravi nov sadni vrt, v katerem posadi dve tretjini jabolčnih in eno tretjino hruševih dreves. Med zimo mu pa grdi zajec do tal ogloda enako število jabolčnih in hruševih drevesc tako, da so se usušila. Ko pa kmetovalec vso stvar pregleda, najde, da mu je zajec ravno polovico vseh dreves pokončal; pri ostali polovici se pa prepriča, da je petkrat toliko jablane zdravih ostalo kot hruševih drevesc. Vpraša se, koliko jabolčnih in hruševih dreves je bilo posajenih, koliko jabolk in hrušk je zajec uničil in koliko jabolk in hrušk je zdravih ostalo?

Rešitev ugank v zadnji številki.

Računski uganki: 1. Žena je imela sedem jajec; v prvi hiši je prodala $3\frac{1}{4}$ in $\frac{1}{2}$, toraj 4 jajca, v drugi $1\frac{1}{2}$ in $\frac{1}{2}$, ste 2 jajci, v tretji pa $\frac{1}{2}$ in $\frac{1}{2}$, toraj 1 jajce.

2.	XX
	<u>22</u>
	88

Rešitev besedne uganke.

Oton
Vidra
Turin
Šotor
Izidor
Novara
Žid
Urar
Razdrto
Davotin
Ararat
Zidar

Začetne črke od spodaj navzgor brane: Zadr
ništvo.

Besedno in računsko uganko je prav rešilo 18, samo besedno 20, besedno in drugo računsko 6, samo prvo računsko uganko pa dva naročnika.

Vse tri uganke so prav rešili: Rozalija Murnik v Vel. Laščah, Ivan Glastovec, kovač v Donavicu pri Ljubnem (Gor. Štajer.), Matevž Verbič v Kosezah pri Vodicah, Janez Rupnik v Zadlogu, Franjo Rebolj, Sinkovturn, Ivana Majer, učenka v Ljubljani, Marija Zvezda v Ljubljani, Tomo Koprivšek in Ana Fric v Špitaliču, Josip Černivec v Radovljici, Rudolf Poljanec, učenec v Ljubljani, Julijana Murnik v Vipavi, Ludovik Bajde v Ljubljani, Karol Hoinig v Donavicu pri Ljubnem Anton Vagaja v Ljubljani in Primož Habjan v Drazgošah pri Železnikih. — Prvim trem rešilcem odposlali smo kot darilo letošnji 9. zvezek „Pomladnih glasov“.

Darovi.

Za novo cerkev v Lučinah sta darovala: Vč. g. profesor Andrej Karlin 5 gld. in vč. g. stolni vikar Luka Smolnikar 2 gld. — Nadaljne darove rado-
voljno sprejema uredništvo „Domoljuba“.

Slovarček nenavadnih besed.

Kronovina se imenuje vsaka posamezna dežela našega cesarstva, ki je prešla od prejšnjih gospodarjev s krono vred na hiso habsburško in je zdaj z njo združena. Kronovinam nasprotna je razdelitev po okrajih, kakoršno imajo Francozi.

Civilni zakon. Zakon je zakrament. Zato nima država nobene pravice dajati postave o veljavnosti zakona, o zakonskih zadržkih in preprih. Država sme dajati postave le glede na doto, pravice otrok itd. A znamenje našega časa je, da so države brezverske. Kjerkoli morejo, škodujejo cerkvi ter trgajo ljudem vero iz srca. Da bi odrgale družino od cerkve, zato je mnogo držav vpeljalo tako imenovani civilni zakon. To se pravi: ženin in nevesta prideta pred župana in vpričo njega izrečeta, da se vzameta. S tem je zakon sklenjen. Če hočeta potem iti tudi še v cerkev, jima nihče ne brani, a nihče ju tudi ne sili. Če se tudi cerkveno ne poročita, ima država zvezo za pravi zakon in otroke iz take zveze za zakonske. Vsak vidi, da država s tem taji zakrament sv. zakona. Zakon ji je le nekaka pogodba, kakor vsaka druga pogodba. Država se nič ne meni za to, da je po naukih krščanstva taka cerkvena zveza le navadno grdo nečistovanje. Ker je državni zakon čisto navadna pogodba, zato tudi ni čudno, da ne pozna nerazvezljivosti zakona. Za vsako malenkost se mož in žena lahko ločita, gresta svojo pot dalje in se ženita in možita, kakor jima drago. Treba je vse opraviti le pred sodiščem. Mož se naveliča žene in že iztakne kak vzrok, da se ločiti in vzame drugo. V Ameriki, na Francoskem so take ločitve že vsakdanja stvar. Zato pa tudi ne poznajo skoraj nobenega družinskega življenja več. Otroke zanemarjajo, če jih sploh imajo. Pametni Francozi, tudi brezverci, z grozo spoznavajo, da francoski narod vidno peša in hira, število prebivalstva se od leta do leta manjša, in kriv tega je le divji zakon brez vere in zvestobe. Tudi na Ogrskem so framasoni že poskrbeli za tak zakon. Podpisali so ga pa na praznik brezmadežnega spočetja, da bi bilo bolj očitno, za kaj se gre. Ogrsko kraljestvo je bilo od starih časov posvečeno Mariji, prečisti materi, in na praznik njenega brezmadežnega spočetja so hoteli oskruniti krščanski zakon.

Manifestacija. Ta beseda pride od latinske besede manifestare, ki pomeni kaj razglasiti, očitno pred vsem svetom pokazati. Če torej ljudje očitno pred vsem svetom pokažejo n. pr. pri volitvah svoje verske prepričanje, se to imenuje manifestacija verskega prepričanja. Navadno se rabi ta beseda takrat, kadar veliko ljudi ob enem pokaže svoje prepričanje, in zato se reče rado tudi: sijajna manifestacija. Če se bode n. pr. zbralo veliko število krščansko-socijalnih delavcev in drugih mož naše krščansko-socijalne organizacije k vseslovenski delavski slavnosti dne 28. maja t. l. bo to sijajna manifestacija krščansko-socijalnih načel. Ali ko pojde toliko število mož v sveto deželo, to bo zopet sijajna manifestacija žive vere teh mož in sploh slovenskega naroda.¹⁾ — Časih dá cesar svojim narodom o posebno važnih prilikah kaj razglasiti, n. pr. svojo zahvalo, ko so mu narodi o njegovi petdesetletnici izrekli svojo udanost in zvestobo, se imenuje cesarjev manifest.

¹⁾ Ko se bo prihodnje leto v Ljubljani zbral drugi slovenski katoliški shod in bo zopet od vseh strani, kakor upamo, privrelo ogromno število odločno katoliških mož, kakor pred sedmimi leti, k temu shodu, bo to zopet velikanska, sijajna manifestacija katoliških načel, ki se za-nje borimo, živimo in smo tudi pripravljani zanje vse žrtvovati.

Prihodnja številka »DOMOLJUBA« izide dne 18. maja 1899 zvečer.

Loterijske srečke.

Dunaj, 29. aprila:	33	78	79	1	8
Gradeč, 29. aprila:	6	90	63	65	84
Lina, 22. aprila:	45	49	81	57	79
Trst, 22. aprila:	14	8	83	41	71

Tržne cene v Ljubljani.

29. aprila.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica m. st. . . .	9 50	Špeh, povojen, kgr.	— 70
Rež, „	8 20	Surovo maslo, „	— 90
Ječmen, „	7 20	Jajce, jedno	— 2 ¹
Oves, „	6 50	Mleko, liter	— 7
Ajda, „	8 80	Goveje meso kgr.	— 60
Proso, „	8 80	Telečje „ „	— 65
Koruza, „	5 50	Svinjsko „ „	— 75
Krompir, „	2 50	Koštrunovo „ „ . . .	— 40
Leča hktl.	12 —	Pišanec	— 60
Grah, „	8 —	Golob „ „	— 18
Fižol, „	12 —	Seno, 100 kgr.	—
Maslo kgr.	1 5	Slama, „ „	—
Mast, „	— 75	Drva trda, 4 kub. mtr.	6 50
Špeh, svež „	— 66	„ mehka	4 60

Upeljati kavo, ki bi pospeševala zdravje, in ki bi ohjednem nadomestila naredilno, našim živcem škodljivo bobovo kavo, ali jo vsaj storila neškodljivo, to so skušali že dalj časa doseči vestni zdravniki in prijatelji človeštva. V Kathreiner-Kneippovi sladni kavi se je sledujoč našlo nadomestilo za to tako splošno razširjeno navado, ki se skoro ne dá več pogrešati, da se popije enkrat ali dvakrat na dan, tudi večkrat, nekoliko tople kave, katera zdravju ne škoduje, ki pa vendar zadovolji našemu namenu. Kathreiner-Kneippova sladna kava se je skazala zlasti glede priljubljenega okusa bobove kave kot njena najizvrstnejša primes namesto deslej običajnih pomočkov, ki niso bili drugzga kakor barvila. Samo ta kava ohrani ta dobri okus, ga stori še mnogo boljsega, milejšega in prijetnejšega. Sledujoč se z uporabljevanjem tega domačega izdelka (ki je pristna v znanih izvornih zavrtkih z imenom Kathreiner, nikoli na vago na prodaj) v vsaki družini precej prihrani, in služi torej ta kava splošni blagolaji v dvojnem oziru.

Josip Janko, urar

v Kamniku, Velika ulica, priporoča veliko zalogo žepnih in stenskih ur, budilnic, verižic, prstanov, uhanov, brošev in vseh v to stroko spadajočih stvarj po zelo nizki ceni. Popravila, tudi najtežavnejša, izvršim vestno, pod poverštvom. 440

Malo posestvo

je na prodaj: hiša, hlev za tri glave živine, in pod. Vse novo pred 9. leti. Zraven je zemlje za 10 mernikov posevte in nekaj čez 5 oralov gojzda. Cena po dogovoru. Posestvo je uro proč od farne cerkve ali kolodvora litijskega. Več pove lastnik Ivan Selan v Gradišču št. 3, pošta Šmartno pri Litiji. 441 2-1

Vožnje karte in tovorni listi**AMERIKO.**

812 17 Kraljevi belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade. Pojasnila daje:

Red Star Linie

Dunaj IV., Wiednergürtel 20,

ali pa 317 25-5

ANTON REBEK v Ljubljani, Kolodvorske ulice 29.

HERBABNY-jev

podfosfornasto-kisli 415 20-4

apneno-železni sirup.

Ta 29 let z največjim uspehom rabljeni prani sirup raztaplja slez, upokojuje kašelj, pomanjšuje pót, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahki si prisvajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, raztopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kostij. 896 (20-18)

Cena steklenici l. glđ 25 kr. po pošti 20 kr. več za zavijanje. (Polsteklenic ni.)

Prosimo, da se vedno izrecno zahteva Herbabny-jev apneno-železni sirup. Kot znak izvora se nahaja v steklu in na zamašku ime, „Herbabny“ vtisnjeno z zvišenimi črkami in nosi vsaka steklenica poleg stoječo uradno registrov. varstveno znamko, na katera znamenja naj se blagovoli paziti.

Osrednje skladišče

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“

VII. 1, Kaiserstrasse 73 in 75.

V zalogi skoro v vseh lekarnah na Dunaju in v kronvinah.

Največjo zalogo najrazličnejših razglednic

ima A. TURK, trgovina s pisalnimi in risalnimi potrebščinami v Ljubljani, na Dunajski cesti. — Razprodajalcem dá znaten popust. Vsprejema naročila v izvrševanje ličnih razglednic v raznih poljubnih bojah.

F. P. Vidic & Co. v Ljubljani

ponudijo po najnižji ceni poljubno množino

stavbinske opeke, 432 2

zarezne strešne opeke

(Strangfalz-Ziegel) in temu pripadajočo stekleno zarezno opeko.

Strešna okna iz Uttega železa.

Peči in štedilna ognjišča

(lastni izdelki).

Roman-cement, dovski Portland-cement

pa tudi vse druge za stavbe potrebne predmete.

Najnižje cene.

Urban WEBER nasl.

Zaltlog, pošta Železniki.

Na prodaj je več tisoč stotov 433 5-2

strešnih skalc (Dachschiefer)

iz lastnih škrlolomov po jako nizkih cenah.

Prevzamem

pokrivanja vsakovrstnih stavb
kakor tudi cerkvá in zvonikov.**Posojilnica za Bled in okolico,**registrovana zadruga z neomejeno zavezo,
obrestuje od novega l-ta hranilne vloge po

4 1/2 %

in plačuje rentni davek sama. 421 3-3

Sidro**Liniment. Capsici compos.**

353 iz lekarne Richter-jeve v Pragi 24-14

priznana izvrstno bolečine olajšujoče ma-
zilo je dobiti posodica po 40 kr., 70 kr. in 1 gl. v
vseh lekarnah. Zahteva naj se to sploh priljubljeno
domače zdravilo kar kratko kot 759 40-30**Richter-jev liniment s „sidrom“**ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah s
znano varstveno marko „sidro“ kot pristae.**Richter-jeva lekarna**
pri slatem levu v Pragi.**Preselitev trgovine.**Uljudno naznanjam, da sem preselil svojo prodajalnico
iz barake za knezoškofijsko palačo na Pogačarjevem trgu (za vodó) v**Semeniščno poslopje**na istem trgu, kjer bodem nadaljeval prodajo lesne, pletarske
in sitarske robe, žime in morske trave. — Zahvaljujem
se ob jednem slav. občinstvu za doslej izkazano naklonjenost in
zaupanje ter se priporočam tudi v bodoče v obila naročila.

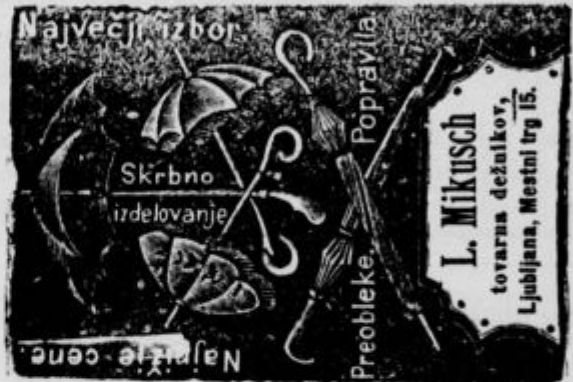
370 12-11 Odličnim spoštovanjem

Matko Arko.**Oelz-ova kava**je od dné priljubljena ker bo-
do dné bolj priložna bovo
kavo spremenj v zdravo, okusno
in pokrepčevalno redilno sredstvo.400 (20-6)
Rudeči zavitki z belim trakom.**Najboljša živinska
štupa je Barthel-novo
apno za klajo,**427 3
zabranja lizanje lesa
odstranja shušanje
vzbuja slast,
pospešuje prebavo,
namnoži mleko,
daje delavno moč
redí meso itd Za
vsako žival prepotrebno.
Popis na zahtevanje brez-
plačno Za poskušnjo 5 klg.
od Dunaja za 1 gl.**M. Barthel in dr.**
Dunaj, X., Keppelergasse 20.

Na prodaj sta

dve hišiv Zgor. Kašlju. V jedni hiši
je gostilna že 80 let, v drugi
pa prodajalnica špecerijskega
blaga že 16 let Proda se zraven
tudi polje ali samo h ši. Več se
poizvé v Zgor, Kašlju št. 20, pri
papirnici, pošta Zalag pri Ljub-
ljani. 435 2-1

Na prodaj so

čebelepri Ivan Srakar-ju v Po-
mačevem št. 36, in sicer 15 do
20 plemenjakov. 436 1-1**5-3 4 3/4 klg. kave. 420**peštnine prosto proti povzetji, ali
če se denar naprej pošlje, zajam-
čeno najboljše blago.Afrik. moka, biserni . gl. 3-70
Santos, fini 3-70
Salvador, zelen poseb. fini . 4-35
Cejlon, modro zelen p. f. . 6-10
Zlati java, rumen. p. f. . 5-90
Biserna kava, zelo fina . 5-55
Arab. moka, blagodišeč . 6-90Cenik in carinski tarif zastoj.
Ettlinger & Co., Hamburg*****
Koverte s firmo
vizitnice in
trgovske račune
priporočá
Katol. tiskarna
v Ljubljani.
*******Umetna gnojila**

različnih vrst, 428 3-3

travna in deteljna semena in apno
za poklajo

po možno nizkih cenah dobiti pri

J. Murnik-a nasl. v Kamniku.

Nj. svetost papež Leon XIII.

sporočili so po svojem zdravniku prof. dr. Lapponi-ju gosp. lekarnarju **G. Piccoliju** v Ljubljani pristrano zahvalo za dopisane Jim stekleničice

tinkture za želodec

in so njemu z diplomom dne 27. novembra 1897 podelili naslov „Dvorni založnik Nj. svetosti“ s pravico v svoji firmi poleg naslova imeti tudi grb Nj. svetosti.

Imenovani zdravnik ter tudi mnogi drugisloviti profesorji in doktorji zapisujejo bolečavam **G. Piccolijevo želodčno tinkturo**, katera krepi želodec, povečuje slast, pospešuje prebavljeno in telesno odprtje. Naročila vprejema proti povzetju in točno izvršuje **G. Piccolij**, lekarnar „prisan-gela“ v Ljubljani, na Dunajski cesti.

Tinkturo za želodec pošilja izdelovatelj v skatljah po 12 stekleničic za gid. 120 s. v., po 24 stekl. za gid. 240, po 36 za gid. 360, po 70 za gid. 600, po 110 za gid. 1080. — Poštne mora plačati p. n. naročnik.

361 12-7

Na najvišje povelje Njega c. in k. apost. Veličanstva

XX. c. k. državna loterija

za skupne vojaške dobrodelne namene.

Ta denarna loterija — edina v Avstriji postavno dopuščena — ima **12728 dobitkov v gotovem denarju** in skupnem znesku **403.160 kron.**

Glavni dobitek znaša:

200.000 kron.

Za izplačilo jamči c. k. loterijski urad.

Žrebanje bode nepreklicljivo dne 15. junija 1899.

➔ **Jedna srečka stane 4 krone.** ➔

Srečke so dobiti pri državni loteriji na Dunaji, I., Riemergasse 7, v loterijskih kolekturah, pri davčnih, poštinih, brzojavnih in železničnih uradih, po menjalnicah itd. Načrti za kupovalce srečk zastoj. 101 10-1

Srečke se pošiljajo poštne prosto.

431 4-2 **C. k. vodstvo državne dohodnije**
Oddelek za državne loterije.

➔ Najnovejše stvari. — Vse novosti najceneje.

Priznано najboljši

pravi dovski mavec (gips)

dobiva se v malih množinah kakor celih vagonih, najceneje pri

Ivanu Majdič-u v Kranji,

kjer je **glavna zaloga** istega.

Ondi dobé se tudi vsakovrstna žitna semena, žideprosta domača detelja, lucerna, razna travna in vrtna semena, grahova, semenski oves, pravi ribenški fižol, semenski krompir i. t. d.

Sladna kava šolske družbe sv. Cirila in Metoda

Cenjena gospodinja!

Ne dajte si vsiljevati drugih izdelkov cikorijskih, ampak zahtevajte posod najboljši pridevek k pravi bobovi kavi, ki se vam bo gotovo dopadel, to je iz čiste cikorijske in sladove tvarine napravljena domača

kava in sladna kava

šolske družbe sv. Cirila in Metoda

411 5 20 Dobiva se posod!

Sladna kava šolske družbe sv. Cirila in Metoda

Kdor si želi omisliti lepo, trpežno in ceno streho iz škrlja, blagovoli naj se obrni do mene podpisanega, ker le edino pri nas se dobi

najizbornejši kranjski škrl (Daeschiefer).

Prevzamem cele strešne naprave z tesarskim in kleparskim delom vred. Delo najsolidneje. Jamstvo na več let. — Za obilno naročbo se priporoča z najodličnejšim spoštovanjem

437 10-1

Fran Kovič

Osredke, p. Dol, (Lustthal) Krausko.